

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

N.ročnino prejema opravištev
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. -- kr.
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Medijatovi hiši,
št. 15.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto

Govor slovenskega poslanca dr. Poklukarja

o zemljišni vpenitvi.

Visoka zbornica! Priznalo je bilo od vseh strani, da je velike važnosti vprašanje, ali imajo biti komisije za reklamacije (pritožbe) avtonomne (iz zvozdnihi deželani obstoječe), ali fiskalične (iz uradnikov obstoječe). Te komisije imajo veliko važnost za nas, večjo važnost, ko druge določbe postav. Postave se tako izvršujejo, kakoršnega duha so tisti, ki jih izvršujejo. Iz početka je vpenitev počasi naprej lezla, sredstev pa so imeli zadosti. Bolj in bolj so začeli štediti, tako da je ta štedljivost končno že škodljiva postala.

Koliko je na izvršujočih osebah ležeče, bom pokazal iz družega slučaja. Znano je gospodom, da je bil tukaj potrjen §. 19, ki govori o ravnopravnosti, zares lep paragraf. Kako pa se je izvršil? Prav nič. Slovan se ob steno pritiskali, to je bila izvršitev §. 19. Omenim le še, da se je tej praksi v tej visoki zbornici nova teorija nasproti postavila, namreč, da se tako ne sme več naprej delati. Ako se hoče, da ima dobra postava tudi dober vspeh, treba je dobrih izvršujočih organov.

Zato bom vse uradnike malo pregledal, ki imajo zemljišno vpenitev izvršiti, tako okrajne komisije, kakor pritožne komisije (kjer se reklamacije oglašajo), kakor tudi centralno komisijo in vlado samo.

Okrajne komisije žalibog niso več take, kakoršne so bile iz početka. Vzeti so jim re-

ferenti, ki so bili duše teh komisi. To stvar omenim, ker čujem, da se bo še od druge strani o tem govorilo, in v tem res ne stojim na davkarskem stališču.

Referenti so pri zemljišni vpenitvi dobro delali, kar iz lastne skušnje vem. Iz početka so bili dobro plačani, nazadnje pa skoraj nič. Če človek pregleda dela referentov od septembra in oktobra meseca lanskega leta, bo videl, da so veliko delali in se veliko žrtvovali za stvar, zato se mora reči, da se je trdo z njimi ravnalo, ko so bili kar tako brez odškodovanja odpuščeni. To je tudi slabo za pritožbo, ker o vseh pritožbah morajo okrajne komisije svoje poročilo dati. Okrajne komisije pa tega zdaj ne bodo mogle, ker morajo brez referentov delati, ki so bili o tej stvari najboljše podučeni.

Pri komisijah za pritožbe pa nimamo vzroka, potegovati se za to, da bi sami uradniki pritožbe reševali. Takim komisijam se ne more toliko zaupati, kakor če bi bile iz zvozdnihi državljanov sestavljene. Jaz vsaj iz skušnje vem, da se sme avtonomnim komisijam več zaupati. Se ve da imajo te komisije zdaj drugačno delo, ker smo zavrgli princip percentuiranja (da bi se davek po odstotkih odmeril); zdaj jim je stanje veliko težje. Ne pritožne komisije, ne centralna komisija niso zdaj več tako nepristranske, kakor bi bile pri določbi davka po odstotkih. Kajti zdaj je tako, če komisar drugemu davek odpiše, ga mora sam več nositi, ker primanjkljaj na ostale davkoplačevalce pade, in zato nobeden ni pri volji,

na kako pritožbo se ozirati in davek znižati. Teda prave nepristranosti ni več. Se ve da priznam, da ni nobenega okraja, kjer bi bila vpenitev brez vsakih napak.

Jaz sem zoper to, da bi uradniki v komisijah večino imeli, ne iz mržnje do uradnikov, ampak zato, ker uradnik nima interesa pri stvari, se ne zanima toliko za stvar, in pritožbe v enem hipu brez pravega prevdarka rešuje, če se mu od zgor tako ukaže. Posestnik pa se bo bal zameriti svojim sosedom, in bo pravčno sodil. Le pri avtonomnih komisijah se bodo pritožbe pravično reševale, in to je potrebno, ker iz več dežel slišimo, da je bila vpenitev le površno izgotovljena, zato je treba pravičnih komisij za pritožbe.

Mogoče da niso vse deželne komisije po vsem svoje dolžnosti storile, in zakaj ne? ker so se izbrali v komisijo nesposobni možje.

Centralna komisija je po mojih mislih pošena in nepristranska; ko bi tega ne bilo, kje pa hočemo potem pravice iskati? Nekteri govorniki so izrekli nezaupnico tej komisiji, pa tej nezaupnici jaz ne pritrdim.

Jaz moram priznati, da so v naši deželi okrajne komisije in deželna komisija nepristransko in marljivo delale.

Po drugih deželah, kakor v Galiciji, v Dalmaciji in na Tirolskem se je pa prehitro delalo, ker se je obrok za izvršitev za polovico prikrajšal, in to mi vriva nezaupanje v to prenašeno delo in v vlado samo. Zato zelo pogrešam avtonomnih komisij.

Konečno bom še nekterim govornikom

Kako sem se jaz likal.

Črtice za poduk in kratek čas.

LIX.

Kaj pa še le v Ljubljani! To so se ljudje trgali za prostore, na gimnaziji je bil klic: „Lordova igra in Lord bo sam pokazal se“ vse spravil na noge in zvečer je bilo gledališče tako polno po vseh prostorih, da še vsi ljudje niso mogli v nj, čeravno so drug na drugem sedeli in sloneli. Mene so zdaj v gardrobi spodobno napravili za tolovaja, a srce mi je vtrpalo tako, da naloge nisem znal že nobene besede več.

Igra se prične in prvi deli se vrše ob burnem plosku. Zdaj pride del mojega nastopa, inspicijent me postavi na kraj, od koder imam stopiti na oder. Jaz še enkrat pogledam svojo nalogo, ko pa na odru pade beseda za me, potisne me inspicijent ven brez usmiljenja.

To je grom, ko prve moje kranjske-nemške besede zadone in se jaz prikažem na odru! Kar treslo se je gledališče, jaz sem prišel ob vso zavest, ne vem, kaj sem govoril, pač pa vem toliko, da so mi prileteli trije venci s „pušpanja“ na oder, ktere sem potem pri Weilenbecku shranil. Kdo je bil srečnejši, ponos-

nejši od mene! Pač sem šel lačen spat, pa spal sem — če ne na lavorikah — vsaj na pušpanji. Igra je tudi drugi dan še napolnila gledališče in ker nama je vodja dal od nje vsakemu po 6 odstotkov čistega dohodka, sva dobila vsak po 24 gl. To je bil lep denar, škoda, da je meni vsega manjkalo, toraj ni veliko zalegal.

O postu sem se seznanil tudi s plesoukom, kateri je mojo pičlo vednost na glasovirji porabil v svoj prid pri podučevanju v svoji stroki ter me za to odškodoval s šestnicami. Skonca kar ni šlo, s časom sem se pa vendar bolj in bolj izuril. Zato sem ta čas nekoliko bolje živel. Ko so pa veseli gledališčni tički pred veliko nočjo odšli, kmalu za njimi tudi plesouk, se je pričela stara beda, le toliko je bilo bolje, da nisem več tako zmrzoval, če tudi dosti stradal. Družega dela nisem imel, toraj sem se lotil francoščine s tako silo, da so se ljudje kar čudili, razen tega pa sem začel zopet spisovati drugo igro „Francozi v Kamniku.“ Živel sem po naklonjenosti profesorja K. in ob pičlem zaslužku pri „Laibacherici“ za dnevne novice in druge malenkosti.

Še marsikaj bi zamogel o tem letu praviti, pa bi ne utegnilo biti vsakemu v poduk in

kratek čas, zato bodi omenjena le še tá le dogdba.

Nekega dne me pokliče vrednik „Laibacherce“ dr. Issleib k sebi in praša, če bi me bila volja v nedeljo iti s „Sokolom“, kateri ima izlet preko Dobrave k Ločnikarju na Vič, da bi spisal za „Laibacherico“ poročilo o tem. Vzlasti naj bi pazil na govore prvakov, če bi bilo kaj panslavističnega ali družega izdajkega v njih.

Zakaj bi ne šel? Saj poročilo naredim kakoršno koli, z domačimi ljudmi grem pa rad kam, bo vsaj vesel dan. Dr. Issleib mi da 1 gl. za pot, poročilo pa obljubi plačati po vrstah. Jaz grem in se prav dobro zabavam vse-skozi, pri Ločnikarju še celó plesalcem na glasoviru brenkam, kolikor znam. Izlet je lep, kakor od začetka vsi „Sokolovi“ izleti.

Zvečer spišem poročilo v kavarni in ga drugi dan zgodaj nesem dr. Issleibu. Ta ga prebere, maje z glavo in pravi:

„Ej, to ni za nas. Ne maramo za popis navdušenosti ljudstva, pokanje možnarjev itd. nam je vstreženo le z govori prvakov, ki so bili gotovo veleizdajski. To, to prinesite, vse drugo ni za nič.“

S tem raztrga moje poročilo, jaz grem

odgovoril. Jaz sem v odseku svoje mnenje zmirom odkritosrčno brez vsakega strankarstva izrazil. Tako sem ravnal tudi pri glasovanju; za kontingentiranje sem zato glasoval, da se postava prej izvršiti zamore, čeravno nisem z levo stranko v tem enih misli. Nek govornik iz Koroškega je to postavo na stran vojne postave uvrstil, kar pa meni ni umevno.

Sklicaval se je tudi na državni interes, brez potrebe, ker meni se zdi, da je tudi to državni interes, da se delo temeljito izvrši in da je davek znosljiv.

Med državno koristjo in med koristjo davkarja je vendar nekaj razločka. Za vojno postavo sem glasoval, ker vojake potrebuje država. Davkov pa ne dovolim tako rad, in jih plačam le z rezignacijo, če vidim da so državni potrebni. Huje se ne bom izrazil, da ne postanem razžaljiv, kakor poslanec iz Jägerndorfa. Prvega govornika sem že omenil; drugi je jasneje govoril. On je rekel, da se gre za čas in za denar. Meni pa se zdi, da se ne gleda samo na čas in denar ampak največ na štedljivost, varčnost.

Davkar (fiskus) se ne ozira na to, ali je davek pravično razdeljen, ali ne; da je le stvar dokončana, in da svoj denar dobi.

Za to stališče jaz nisem, za to priporočam nasvete odsekov večine.

Jaz se pri dosedajnem glasovanju o tej postavi nisem oziral na to, na kateri strani sedim; storite tudi vi tako in glasujte za predlog večine. (Dobro! na desni.)

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 17. februarja.

Neznosna zares postala je **notranja situacija**, odkar se vé, da Stremayr ni moč za nobeno ceno z ministerskega sedeža odpraviti. Posrečilo se mu je, Horsta in Korba za se pridobiti, in ta dva hočeta tudi odstopiti, ako mora Stremayr iti. Z izstopom vseh treh pa bi zgubilo ministerstvo svoj položaj „nad strankami“, in bi se moralo desnice okleniti, česar pa Taaffe neče, ker se je namenil, sestaviti vlado iz vseh strank. Ker si je Stremajer svoj sedež na tak način vtrdil, postal je še bolj ponosen in mogočen, ter je v bud-

getnem odseku oestro nasproti stopil českim in slovenskim terjatvam. Vošnjak, Jireček in Klam-Martinic so ga trdo prijeli, Vošnjak zaradi kranjskega gimnazija, Jireček zavoljo univerze v Pragi, Hohenwart zavoljo gimnazija v Trebiču. Stremayr pa ni za las odjenjal, ter je svoje nemškutarsko stališče zagovarjal z raznimi ničevimi izgovori. Razdraženost med desno stranko narašča zavoljo tega od dne do dne, in mi bi le želeli, ko bi desnica energično porabila svojo moč, in če drugače ne gre, Stremayr s tem kodstopu prisilila, da mu odreče naučni proračun.

Državni zbor je dokončal pretresovanje zemljiške vcenitve, ter sprejel postavo po vladnem načrtu z malimi spremembami. Ustavoverna stranka se baha, da je pri tej postavi veliko zmago zadobila; pa s tem le ljudstvo slepi, ker našim poslancem bilo je od kluba na prosto voljo dano, kako hočejo glasovati, in v resnici je mnogo naših za postavo glasovalo, ne da bi jih kdo zamogel siliti; sicer pa cela postava nema tolike politične važnosti, da bi se morala desnica zdaj razcepiti, ker ni složno o njej glasovala.

Nadalje je državni zbor sprejel postavo o varstvu pravega vina in o kaznovanju vinskih ponarejevalcev. Nekteri liberalci so se iz te postave norčevali, češ, da bo le na papirju ostala. Minister Falkenhayn pa jim je domu posvetil, češ, ako se postava sklene, se bo tudi izvrševala, on (minister) se ne bo iz postav norčeval. Potem je bila postava z veliko večino sprejeta. Tudi mi bi se lahko iz ustavovercev norčevali, da so s svojim protivljenjem zoper to potrebno postavo blamirali se; pa ker stvar ni politična, tudi iz nje ne bomo političnega denarja kovali.

Vnanje države.

Vprašanje zaradi **Guzinja in Plave** se nikamor ne premakne. Albanci se ustavljajo vsaki izročitvi albanskega zemljišča, in imajo od svoje strani prav. Krivi so le evropski diplomati, ki bi bili lahko Črnogoro odškodili s slovanskim zemljiščem. Isti diplomati zdaj molče, namesto da bi branili svojo berlinsko pogodbo, ter bodo Črnogoro sami sebi prepustili, če do boja pride. Podoba je skoraj, kakor bi bili zapadni diplomati s Turčijo zme-

njeni, v to svrhu, da Črnogorce za nos vodijo, ter jih za njihov delež goljufajo. Črnogorci pa niso tisti možje, ki bi si dali dosti „pred nosom špilati“, kakor bi Kranjec rekel, in bodo vedeli, kaj jim je storiti, če vse diplomatiziranje nič ne pomaga.

Neki **Prus** je izdal brošuro, v kateri prerokuje bližnjo vojsko med Nemčijo in Avstrijo na eni, in med Francijo in Rusijo na drugi strani. Razume se da pisatelj prerokuje popolno zmago Nemcev, in da pusti Ruse in Francoze dobro oklestiti. Premagani Francozi in Rusi prosijo za mir in morajo Rusi odstopiti Prusom celo Poljsko, Francozi pa morajo plačati 12 milijard. Avstrija izprva nič ne dobi slednjč se stepe z Italijo, pa nič ne opravi, dokler jej ne pridejo Prusi na pomoč (!) še le potem Lahe premagajo in vzamejo Beneško kraljestvo. Zanimivo je pri tem, kako malo pruski pisatelj Avstrijo spoštuje, ker pravi da se mora popolnem pruski komandi podvreči, ako hoče, da zmaga na njeni strani. Samo po sebi se razume, da so to le prazne sanjarije pruskega pisatelja, in da le to piše, česar si želi; sicer pa svet vé, da Prusi ne bodo Rusov in Francozov kar tako na zelji pojedli; in stvar se zna vse drugače zasukati, nego si Prusi domišljujejo. — Ali je mržnja teh držav med sabo že tako daleč dozorela, da bi se bilo že to leto vojske bati, nam ni možno vedeti in trditi; da pa naša laška meja nikoli ni varna, je znano, in še le te dni je bila pomnožena naša straža na laško-tirolski meji, ker se je zvedelo, da irredentovci nameravajo napad na južne Tirole brez vednosti (?) laške vlade.

Izvirni dopisi.

Z Duvaia, 14. februarja. (Ministerska kriza. — Iz državnega zbora.) Kdo bi bil mislil, da bo nasvet, ki ga je dr. Poklukar stavil pri obravnavi zemljišne davkarske postave, vnovič zbudil ministersko krizo, ki je bila za nekaj časa že zopet zadremala? Dr. Poklukar je namreč nasvetoval, da naj se vlada pooblasti, obrok za reklamacije (pritožbe) zoper zemljišno vcenitev iz važnih vzrokov podaljšati, ako bi se kje taka potreba poka-

klavern in spišem napitnice kolikor mogoče natančno po spominu ter mu jih nesem. Pa tudi te mu niso po godu, zato spiše sam poročilo, ktero drugi dan jaz, kakor vsak drugi, ki je vse videl in slišal, s strmenjem in nevoljo v „Laibacherici“ berem. Vse pade po meni, ker vsak misli, da sem te laži in to sumničnje jaz pisal, in nič ne pomaga moje rotnje, da to ni res, da je moje poročilo bilo vse drugačno, prav nič hudobno, ampak pravično; nihče mi tega ne verjame in skoro se ne smem več prikazati med Slovence. Zato derem k dr. Issleibu, mu povem, česa me ljudje natolcujejo, ter ga prosim, naj bi naznanil v listu, da tega nisem pisal jaz, ampak on sam. Mož me strašno grdo pogleda in se zadere:

„Kaj vam na misel pride! Idite, marš!“

Tako je obležal na meni sum nekakega vohuna, ki opazuje narodnjake in jih izdaja. Kako je mene to skledo, ne morem popisati, zato se nisem več prikazal dr. Issleibu, ampak sklenil, če le mogoče, zopet iti nazaj v šolo. S pomočjo prof. K. sem bil kmalu pripravljen za skušnjo o šesti šoli, po njegovem svetu se podam v Trst, da bi jo naredil, ter skušal potem študirati privatno. Po posredovanju dr. Coste, župana ljubljanskega, ki je moje misli

bolj poznal, dobim nekoliko denarne podpore in jo mahnem peš proti Trstu. Pot sem si izvolil do Senožeč po veliki cesti, med tem sem od Razdrtega splezal na Nanos in popis tega priobčil pozneje v „Blätter aus Krain“, od tam sem se zavil čez Gaberk, kjer me je huda burja metala, proti Vremu, kjer sem pri solcu ostal dva dni, pa šel preko Črnikala, Bazovice itd. do Trsta.

Kaj sem čutil, ko sem malo naprej od Bazovice prvič z višave zagledal morje, si vsak lako misli; tudi vtisa mesta ná-me ne bom popisoval; le toliko omenim, da sem se strašno osamljenega čutil, ker je vse laško govorilo.

Podam se k morju in ogledujem ladije. V to nenavadno reč se popolnem zamaknem, kar mi potrka nekdo na ramo in ko se ozrem zagledam znanca z Ljubljane. Prijatla pač nikoli nisva bila, ker se mi tega ni vreden zdel, ali na tujem je vsak domač obraz ti že ljub, ker že vsaj z njim lahko govoriš. Bil je še slabše oblečen ko jaz, a to sem prezrl, posebno ker se mi je brž ponudil za spremljevalca. Jaz sem že lačen in žejen, ker si v nobeno gostilno ne upam, zato ga prosim, naj bi me peljal v kako, kjer ni predrago. Pelje me ter tudi naroči za oba jedi in pijače, češ,

da tu umejo le laški. Moj znanec je in pije, kakor da bi bil že tri dni brez jedi, jaz plačam račun, ki se mi je precej velik zdel, potem prosim vljudnega znanca, naj mi pokaže gimnazijsko poslopje, da se oglasim pri gosp. vodji zavoljo skušnje.

Ta moja prošnja pa znanecu ni nič kaj po volji, vendar me pelje tje ter čaka pred vratmi, da bi jaz opravil. Gosp. vodja je še dosti prijazen, posebno ko bere pismo profesorja K.; vendar obžaluje, da zdaj ne morem narediti skušnje, to bi bilo mogoče še le ob koncu šolskega leta, ko jih je več skup; naj toraj takrat pridem, me bodo že izprašali.

Nič kaj veselega obraza ne pridem ven, moj znanec to zapazi, toraj reče, da mi bo razkazal mesto, da se bova vozila po morji itd. Vse to sva storila namoje stroške, — ker je znanec povsod rekel, da nima drobiža, in bo še le zvečer menjal. Zvečer me je peljal v gostilnico k „črnemu orlu“, tam dal nositi na mizo vina in jedil, me spremil celó v sobo, kjer sem ves omtljen padel na posteljo in zaspal. Zjutraj me strašno glava boli, ko se zbudim, ves se opotekam, a vendar grem po stopnicah dol v gostilnico, kjer prašam po svojem znanecu. A nobeden noče nič vedeti o njem,

zala. Ta predlog tedaj vladi daje nakako pravico in večjo oblast, zato bi človek mislil, da bode vlada s tem zadovoljna. A ko je prišel predlog na glasovanje, sta ministra Pražak in Falkenhayn dvakrat glasovala z desnico za predlog, ministra Stremayer in Horst pa z levico zoper predlog, ki je bil pa končno sprejet z 10 glasovi večine. Pri tem glasovanju se je razdvojenost ministerstva očitno pokazala in kriza se je vnovič prebudila, ter se tako poostрила, da vsaki trenutek pričakujejo rešitve in imenovanja novih ministrov. Vradni listi sicer skušajo dokazati, da nasprotno glasovanje ministrov nima nobenega pomena, ker je predlog dr. Poklukarjev malo važen, vendar pa za trdno vem, da se je ravno vsled tega kriza zbudila. Kako da se bo rešila, tega pa danes še nihče ne ve, dasi že za danes ali jutri pričakujejo imenovanja novih ministrov. „Fremdenblatt“ je te dni pisal, da ima baron Konrad postati minister notranjih zadev, Taaffi pa da prevzame naučno ministerstvo. Razum naučnega ministra bode neki imenovan tudi denarni minister, ker g. Chertek zaradi bolehnosti ne more več nositi tega bremena. Bodo-li novi ministri nam prijazni ali ne, se tudi ne ve, merodajni krogi avtonomistične stranke le toliko povedó, da jih kriza ne skrbi.

Državni zbor je včeraj sprejel v tretjem branji zemljišno davkarsko postavo s 186 glasovi proti 79, potem pa je obravnaval postavo o ponarejevanju vina, katero je tudi po obširnem razgovoru sprejel. Postava določuje ostre kazni za tiste, ki bi ponarejeno vino prodajali ali točili za pravo vino. Če kdo tako pijačo napravi in prodaja, jo sme prodajati ali točiti le pod imenom ponarejenega vina, da bo vsakdo vedel, kaj je kupil in kaj da pije. Za vinorejce bo postava jako koristna, ker vinski barantači ljudstva več ne bodo mogli slepariti s ponarejeno pijačo. Prihoda seja bo v sredo 18. t. m.

Od Škofje Loke 15. febr. J. Aljaž je toraj ime onega gospoda župnika, ki je v soboto, toraj ravno isti dan, ko je „Slovenca“ vredništvo izreklo, da ne bo nadaljevalo boja s Försterjem, ako ne bo provocirano. — s svojo gorjačo o lepi tihí noči v „Narodu“

krčmar le reče, da je vse plačal zá-me, da toraj lahko grem.

No, hvala Bogu! Je vendar držal besedo ta znanec, kteremu sem tako malo zaupal.

Ker me glava boli, grem k morji, da bi se ohladil. Pa to ne pomaga dosti, morda bo bolje, če kupim pomerančo, kterih je tam toliko na prodaj. Stopim toraj k branjevki in sežem v žep. Ali kaj? To ni mogoče! Še sinoči sem imel tu par šestec, kar sem jih dobil z goldinarja nazaj, zdaj sta pa le dva krajcarja tu. Morda sem jih dal v drug žep. Pa tudi tam jih ni, sploh nikjer jih ni. Ej, nič ne dé, morda so mi ven padle, sezimo po goldinar v suknjo, kjer je spravljen denar za skušnjo — 12 gld.

Kaj pa je to? Saj ni mogoče! Da bi bil tudi to zgubil? Kar brž me neha boleti glava, ko ni v nobenem žepu nič. Obide me strah in bled postane obraz. Kaj bo zdaj? — Pa ne da bi bil moj znanec pobral mi denar, ko sem tako omotljen zaspal!

Nazaj tečem v gostilnico ter prosim, da se mi odpre soba. Bila je še nepospravljena, kakor sem jo jaz pustil. Jaz gledam, iščem, premetavam — vse zastoj. Ko potožim svojo zgubo gostilničarju, noče me poslušati in me ven spodi rekoč, naj gledam, s kakimi ljudmi

zopet prišel butat ob vrata in buditi mirne ljudi na boj ter ob enem svojega peresa prvo dete s svojim podpisom pred svetom legitimiral. Ker novi svoj elaborat imenuje „**1. poslano**“ (bolje: **neslano**), se imamo od njega nadjeti še več takih „poslanih“. Na to poslano, v katerem tako **prosi**, da bi mu kdo pošteno domu posvetil, bom jaz odgovoril le par besedi v obrambo nepozabljivega in tako napadnega rajncega Riharja, prepuščaje gospodu Aléšovcu, da se za svojo osebo zagovarja sam, če se vredno zdi brskati po plevah „poslanega“.

Gospod župnik Aljaž, ki je še mlad in po spisu njegovem soditi — jako hude krvi, pravi, da se v tej reči glasovi ne štejejo, ampak tehtajo. No, kar se njega tiče, je že dosti težak, morda jih je med njegovimi p. n. gg. tovariši tudi še nekaj težkih, čeravno o glasbi toliko umejo, kakor n. pr. priprost kmet o logaritmah. Pa tudi njegova važnost gledé cerkvene godbe ne bo tako veljavna, kajti bil je 8 let v Tržici in kaj je storil za cerkveno glasbo tam? Ali se kaj pozná, da je tam bil in bil toliko časa? Facta loquuntur, reverende! Če se že na Witta povsod sklicuje, zakaj ne pové, da je Witt sam svetoval, naj tam, kjer tako „ceciljansko“ petje ne gre, nikar ne poskušajo s silo vpeljati ga, ker bo zrno ubito, vsa reč nazadnje smešna in zoperna postala. Če že toliko let prebira Wittova lista, kako da je ta stavek prezrl? Morda nalašč?

Pa tudi v drugem veleč. gosp. Aljaž ni dosleden. Če citira za avtoriteto Witta, ki je obsodil Riharjeve pesmi, da so „**sämtlich unter aller Kritik**“, kako pa da on, g. Aljaž, ki hoče biti tudi avtoriteta, reče, da je veliko dobrih v njih? Kje je tu doslednost? Ali je Aljaž več od Witta, toraj mu ga ni treba citirati; če je pa Witt več od Aljaža, pa ta pripozna vendar nekaj pesem Riharjevih za dobre, sledi iz tega, da čim dalje je kdo od Witta, tim več Riharjevih pesem bo za dobre spoznal. Treba premisliti, dragi reverende, predno se kaj piše, posebno če se dá to v tisek in zapечатí s svojim imenom. Po neprevidnem ravnanju in prehudi jezi je prišel marsikdo že ob kaj družega še, ko ob veljavo.

da pridem v njegovo gostilnico; taki, kakor je bil včerajšnji moj tovariš, so capini.

Tako toraj! Ni dvoma, da me je ta „znanec“ nesramno okradel. Najprva moja misel je, da bi šel na policijo. Pa kje je policija? Ljudje, ki jih prašam, nočejo znati ne nemški ne slovenski, vsak odgovori „niente capisso“, jaz pa laški ne znam. Kaj bi mi pa tudi pomagala policija? Bog vé, kje je že ta potepuh z mojim denarjem! (In res nisem videl nikdar več ne njega ne svojega denarja, bral pa sem čez več let njegovo ime med obsojenci zaradi tatvine.)

Čemu bom obširneje popisaval, kako sem šel s Trsta? Pa saj bi tega tudi ne mogel, ker ne vem več, kako sem prišel do Sežane. Bila je ura že enajst in jaz nisem imel še nič v želodci. Vroče je strašno, zato sedem nekoliko v senco, da bi počil, ker drugje ob cesti sence ni bilo. V tem pride memo duhovnik, jaz ga pozdravim, gospod me pogleda in praša, kaj da sem in kam gre moja pot. Ko izve, kako in kaj, in da sem s Kranjskega domá, me brž pelje v gostilnico in naroči kosilo, sam pa gre v bogato hišo posestnika gosp. Polaja. rekoč, da on tam kosi, a bo brž po kosilu prišel k meni, da me spremi do Štorij naprej.

Zdaj pridem do „**profanum vulgus**.“ Vse zvižanje nič ne pomaga, „vulgus“ ne pomeni enega, ampak njih več skup, toliko znanja [latinskega jezika nam bo mladi gosp. župnik že še pripoznal. „Profanum vulgus“ smo: 1. mrtvi Rihar, 2. živi mi, 3. mistična oseba „rešpehtarjeva kuharca“, ker jo gosp. Aljaž izrečno v to „druhal“ sprejme. Tu vsa sofistika ne pomaga nič, dragi reverende, „profanum vulgus“ smo vsi, ki nismo Tvojega mnjenja.

In ta profanum vulgus — „**odi**“. Toraj katoliški župnik in „odi“! Kje je „charitas“? Ali si dragi reverende, zato postavljen, daboš učil ljudi „odisse“? Ali ne zato, da jih učiš „charitatem“ in „diligere“? Slabo si si pomagal s svojim citatom poganskega pesnika, čegar načelo je bilo „odi profanum vulgus.“ Saj veš, da ne smeš ne Ti, reverende, ne drug katoličan, „odisse“ nikogar, če je to prav „profanum vulgus“, in to še tem manj, če se ta „profanum vulgus“ poteza za čast Riharja, tudi reverenda, ki ga tako grdo napadate, a on se v grobu ne more braniti niti odpoditi Vaših neolikanih petá z gomile, katero nad njim tepate tako neusmiljeno.

Kar rev. Aljaž govori o petih mašah, to kar naravnost res ni. Če on nima dovoljenja za slovensko petje med njimi, mi ga imamo vsaj prepovedi nobene še ni, in da „licet“, kažejo fakta, kterih menda tudi veleč. gosp. Aljaž, župnik, ne bo tajil.

Zadnji ocvirk, s kterim je v „Nar.“ zabeleženo „poslano“, če prav še le drugi dan, a vendar po rev. Aljaža nagibu, je zaupnica Försterju od nekterih gospodov in drugih z Gorenjskega. Ali o joj! Kako je to število revno, čeravno so iskali podpisov, kakor da bi prodajali akcije kake falirane banke. „**Wannen könnt mer**“ — bi rekel Isak Morgenstern. „Malo nas je, a smo ljudi“ to ne velja tu, kajti če bi se prav tehtali glasovi, kakor rev. Aljaž meni, a ne šteli, kako visoko bi ti v zrak zleteli, če bi se od naše strani le 10 odstotkov nas oglasilo! To je beračija, kteri se pač širokoustnost poslanega slabo podá. Ponižnost je lepa čednost, le škoda, da je vsak ne vé ceniti. Razen tega jaz poznam zgodovino te „zaupnice“, a bolje, da je ne povem. Z grdenjem Riharja ne bote zboljšali cerkvene godbe na Kranjskem, to Vam bodi povedano enkrat za vselej.

Župnik,
ki se tudi podpiše, če treba.

Domače novice.

V Ljubljani, 17. februarja.

(Ude družbe sv. Mohora), ki letnine za leto 1880 še niso plačali, prosimo, da bi jo vsaj do zadnjega februarja odrajtali pri g. poverjeniku Karlnu Klun-u, pred škofijsko hišo. št. 14 v I. nadstropji.

(Pogreb g. Janeza Kluna), osmošolca in brata našega državnega poslanca, g. Dragotina Kluna, se je vršil v nedeljo pri nenavadnem vdeleževanju občinstva. Djaki — sošolci so mu zapeli pred hišo in na grobu. Sprevod pa je spremljevala neštevilna množica ljudstva, mnogo duhovnikov in druge gospode, ki so hoteli s tem izraziti spoštovanje do našega državnega poslanca, ki se odlikuje med prvimi stebri domovine in zagovorniki slovenskega naroda.

(Umrli) je v Laverici pri Ljubljani daleč znani „Gospodec“, gosp. Lenče in bo danes pokopan.

(Taki so!) K „Sokolovi“ maškaradi v čitalnici je prišel tukajšnji agent J. W. Stedry in hotel iti z napačno karto v dvorano ter

odgovoril. Jaz sem v odseku svoje mnenje zmirom odkritosrčno brez vsakega strankarstva izrazil. Tako sem ravnal tudi pri glasovanju; za kontingentiranje sem zato glasoval, da se postava prej izvršiti zamore, čeravno nisem z levo stranko v tem enih misli. Nek govornik iz Koroškega je to postavo na stran vojne postave uvrstil, kar pa meni ni umevno.

Sklicaval se je tudi na državni interes, brez potrebe, ker meni se zdi, da je tudi to državni interes, da se delo temeljito izvrši in da je davek znosljiv.

Med državno koristjo in med koristjo davkarja je vendar nekaj razločka. Za vojno postavo sem glasoval, ker vojake potrebuje država. Davkov pa ne dovolim tako rad, in jih plačam le z rezignacijo, če vidim da so državni potrebni. Huje se ne bom izrazil, da ne postanem razžaljen, kakor poslanec iz Jägersdorfa. Prvega govornika sem že omenil; drugi je jasneje govoril. On je rekel, da se gre za čas in za denar. Meni pa se zdi, da se ne gleda samo na čas in denar ampak največ na štedljivost, varčnost.

Davkar (fiskus) se ne ozira na to, ali je davek pravično razdeljen, ali ne; da je le stvar dokončana, in da svoj denar dobi.

Za to stališče jaz nisem, za to priporočam nasvete odsekove večine.

Jaz se pri dosedajnem glasovanju o tej postavi nisem oziral na to, na kateri strani sedim; storite tudi vi tako in glasujte za predlog večine. (Dobro! na desni.)

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 17. februarja.

Neznosna zares postala je **notranja situacija**, odkar se vé, da Stremayr ni moč za nobeno ceno z ministerskega sedeža odpraviti. Posrečilo se mu je, Horsta in Korba za se pridobiti, in ta dva hočeta tudi odstopiti, ako mora Stremayr iti. Z izstopom vseh treh pa bi zgubilo ministerstvo svoj položaj „nad strankami“, in bi se moralo desnice okleniti, česar pa Taaffe neče, ker se je namenil, sestaviti vlado iz vseh strank. Ker si je Stremayr svoj sedež na tak način vtrdil, postal je še bolj ponosen in mogočen, ter je v bud-

getnem odseku oestro nasproti stopil českim in slovenskim terjatvam. Vošnjak, Jireček in Klam-Martinic so ga trdo prijeli, Vošnjak zaradi kranjskega gimnazija, Jireček zavoljo univerze v Pragi, Hohenwart zavoljo gimnazija v Trebiču. Stremayr pa ni za las odjenjal, ter je svoje nemškutarsko stališče zagovarjal z raznimi ničevimi izgovori. Razdraženost med desno stranko narašča zavoljo tega od dne do dne, in mi bile že leli, ko bi desnica energično porabila svojo moč, in če drugače ne gre, Stremayr s tem kodstopu prisilila, da mu odreče naučni proračun.

Državni zbor je dokončal pretresovanje zemljiške vcenitve, ter sprejel postavo po vladnem načrtu z malimi spremembami. Ustavoverna stranka se baha, da je pri tej postavi veliko zmago zadobila; pa s tem le ljudstvo slepi, ker našim poslancem bilo je od kluba na prosto voljo dano, kako hočejo glasovati, in v resnici je mnogo naših za postavo glasovalo, ne da bi jih kdo zamogel siliti; sicer pa cela postava nema tolike politične važnosti, da bi se morala desnica zdaj razcepiti, ker ni složno o njej glasovala.

Nadalje je državni zbor sprejel postavo o varstvu pravega vina in o kaznovanju vinskih ponarejevalcev. Nekteri liberalci so se iz te postave norčevali, češ, da bo le na papirju ostala. Minister Falkenhayn pa jim je domu posvetil, češ, ako se postava sklene, se bo tudi izvrševala, on (minister) se ne bo iz postav norčeval. Potem je bila postava z veliko večino sprejeta. Tudi mi bi se lahko iz ustavovercev norčevali, da so s svojim protivljenjem zoper to potrebno postavo blamirali se; pa ker stvar ni politična, tudi iz nje ne bomo političnega denarja kovali.

Vnanje države.

Vprašanje zaradi **Guzinja in Plave** se nikamor ne premakne. Albanci se ustavljajo vsaki izročitvi albanskega zemljišča, in imajo od svoje strani prav. Krivi so le evropski diplomati, ki bi bili lahko Črnogoro odškodili s slovanskim zemljiščem. Isti diplomati zdaj molče, namesto da bi branili svojo berlinsko pogodbo, ter bodo Črnogoro sami sebi prepustili, če do boja pride. Podoba je skoraj, kakor bi bili zapadni diplomati s Turčijo zme-

njeni, v to svrhu, da Črnogorce za nos vodijo, ter jih za njihov delež goljufajo. Črnogorci pa niso tisti možje, ki bi si dali dosti „pred nosom špilati“, kakor bi Kranjec rekel, in bodo vedeli, kaj jim je storiti, če vse diplomatiziranje nič ne pomaga.

Neki **Prus** je izdal brošuro, v kateri prerokuje bližnjo vojako med Nemčijo in Avstrijo na eni, in med Francijo in Rusijo na drugi strani. Razume se da pisatelj prerokuje popolno zmago Nemcev, in da pusti Ruse in Francoze dobro oklestiti. Premagani Francozi in Rusi prosijo za mir in morajo Rusi odstopiti Prusom celo Poljsko, Francozi pa morajo plačati 12 milijard. Avstrija izprva nič ne dobi slednjich se stepe z Italijo, pa nič ne opravi, dokler jej ne pridejo Prusi na pomoč (!) še le potem Lahe premagajo in vzamejo Beneško kraljestvo. Zanimivo je pri tem, kako malo pruski pisatelj Avstrijo spoštuje, ker pravi da se mora popolnem pruski komandi podvreči, ako hoče, da zmaga na njeni strani. Samo po sebi se razume, da so to le prazne sanjarije pruskega pisatelja, in da le to piše, česar si želi; sicer pa svet vé, da Prusi ne bodo Rusov in Francozov kar tako na zelji pojedli; in stvar se zna vse drugače zasukati, nego si Prusi domišljujejo. — Ali je mržnja teh držav med sabo že tako daleč dozorela, da bi se bilo že to leto vojske bati, nam ni možno vedeti in trditi; da pa naša laška meja nikoli ni varna, je znano, in še le te dni je bila pomnožena naša straža na laško-tirolski meji, ker se je zvedelo, da irredentovci nameravajo napad na južne Tirole brez vednosti (?) laške vlade.

Izvirni dopisi.

Z Dušaja, 14. februarja. (Ministerska kriza. — Iz državnega zbora.) Kdo bi bil mislil, da bo nasvet, ki ga je dr. Poklukar stavil pri obravnavi zemljišne davkarske postave, vnovič zbudil ministersko krizo, ki je bila za nekaj časa že zopet zadremala? Dr. Poklukar je namreč nasvetoval, da naj se vlada pooblasti, obrok za reklamacije (pritožbe) zoper zemljišno vcenitev iz važnih vzrokov podaljšati, ako bi se kje taka potreba poka-

klavern in spišem napitnice kolikor mogoče natančno po spominu ter mu jih nesem. Pa tudi te mu niso po godu, zato spiše sam poročilo, katero drugi dan jaz, kakor vsak drugi, ki je vse videl in slišal, s strmenjem in nevoljo v „Laibacherici“ berem. Vse pade po meni, ker vsak misli, da sem te laži in to sumničenje jaz pisal, in nič ne pomaga moje rotnenje, da to ni res, da je moje poročilo bilo vse drugačno, prav nič hudobno, ampak pravično; nihče mi tega ne verjame in skoro se ne smem več prikazati med Slovence. Zato derem k dr. Issleibu, mu povem, česa me ljudje natolcujejo, ter ga prosim, naj bi naznanil v listu, da tega nisem pisal jaz, ampak on sam. Mož me strašno grdo pogleda in se zadere:

„Kaj vam na misel pride! Idite, marš!“

Tako je obležal na meni sum nekakega vohuna, ki opazuje narodnjake in jih izdaja. Kako je mene to skledo, ne morem popisati, zato se nisem več prikazal dr. Issleibu, ampak sklenil, če le mogoče, zopet iti nazaj v šolo. S pomočjo prof. K. sem bil kmalu pripravljen za skušnjo o šesti šoli, po njegovem svetu se podam v Trst, da bi jo naredil, ter skušal po tem študirati privatno. Po posredovanju dr. Coste, župana ljubljanskega, ki je moje misli

bolj poznal, dobim nekoliko denarne podpore in jo mahnem peš proti Trstu. Pot sem si izvolil do Senožeč po veliki cesti, med tem sem od Razdrtega splezal na Nanos in popis tega priobčil pozneje v „Blätter aus Krain“, od tam sem se zavil čez Gaberk, kjer me je huda burja metala, proti Vremu, kjer sem pri sošolcu ostal dva dni, pa šel preko Črnikala, Bazovice itd. do Trsta.

Kaj sem čutil, ko sem malo naprej od Bazovice prvič z višave zagledal morje, si vsak lako misli; tudi vtisa mesta ná-me ne bom popisoval; le toliko omenim, da sem se strašno osamljenega čutil, ker je vse laško govorilo.

Podam se k morju in ogledujem ladije. V to nenavadno reč se popolnem zamaknem, kar mi potrka nekdo na ramo in ko se ozrem zagledam znanca z Ljubljane. Prijatla pač nikoli nisva bila, ker se mi tega ni vreden zdel, ali na tujem je vsak domač obraz ti že ljub, ker že vsaj z njim lahko govoriš. Bil je še slabše oblečen ko jaz, a to sem prezrl, posebno ker se mi je brž ponudil za spremljevalca. Jaz sem že lačen in žejen, ker si v nobeno gostilno ne upam, zato ga prosim, naj bi me peljal v kako, kjer ni predrago. Pelje me ter tudi naroči za oba jedi in pijače, češ,

da tu umejo le laški. Moj znanec je in pije, kakor da bi bil že tri dni brez jedi, jaz plačam račun, ki se mi je precej velik zdel, potem prosim vljudnega znanca, naj mi pokaže gimnazijsko poslopje, da se oglasim pri gosp. vodji zavoljo skušnje.

Ta moja prošnja pa znancu ni nič kaj po volji, vendar me pelje tje ter čaka pred vratmi, da bi jaz opravil. Gosp. vodja je še dosti prijazen, posebno ko bere pismo profesorja K.; vendar obžaluje, da zdaj ne morem narediti skušnje, to bi bilo mogoče še le ob koncu šolskega leta, ko jih je več skup; naj toraj takrat pridem, me bodo že izprašali.

Nič kaj veselega obraza ne pridem ven, moj znanec to zapazi, toraj reče, da mi bo razkazal mesto, da se bova vozila po morji itd. Vse to sva storila namoje stroške, — ker je znanec povsod rekel, da nima drobiža, in bo še le zvečer menjal. Zvečer me je peljal v gostilnico k „črnemu orlu“, tam dal nositi na mizo vina in jedil, me spremil celó v sobo, kjer sem ves omotljen padel na posteljo in zaspal. Zjutraj me strašno glava boli, ko se zbudim, ves se opotekam, a vendar grem po stopnicah dol v gostilnico, kjer prašam po svojem znancu. A nobeden noče nič vedeti o njem,

zala. Ta predlog tedaj vladi daje nakako pravico in večjo oblast, zato bi človek mislil, da bode vlada s tem zadovoljna. A ko je prišel predlog na glasovanje, sta ministra Pražak in Falkenhayn dvakrat glasovala z desnico za predlog, ministra Stremayer in Horst pa z levico zoper predlog, ki je bil pa končno sprejet z 10 glasovi večine. Pri tem glasovanju se je razdvojenost ministerstva očitno pokazala in kriza se je znova prebudila, ter se tako poostрила, da vsaki trenutek pričakujejo rešitve in imenovanja novih ministrov. Vradni listi sicer skušajo dokazati, da nasprotno glasovanje ministrov nima nobenega pomena, ker je predlog dr. Poklukarjev malo važen, vendar pa za trdno vem, da se je ravno vsled tega kriza zbudila. Kako da se bo rešila, tega pa danes še nihče ne ve, dasi že za danes ali jutri pričakujejo imenovanja novih ministrov. „Fremdenblatt“ je te dni pisal, da ima baron Konrad postati minister notranjih zadev, Taaff-pa da prevzame naučno ministerstvo. Razum naučnega ministra bode neki imenovan tudi denarni minister, ker g. Chertek zaradi bolehnosti ne more več nositi tega bremena. Bodo-li novi ministri nam prijazni ali ne, se tudi ne ve, merodajni krogi avtonomistične stranke le toliko povedo, da jih kriza ne skrbi.

Državni zbor je včeraj sprejel v tretjem branji zemljišno davkarsko postavo s 186 glasovi proti 79, potem pa je obravnaval postavo o ponarejevanju vina, ktero je tudi po obširnem razgovoru sprejel. Postava določuje ostre kazni za tiste, ki bi ponarejeno vino prodajali ali točili za pravo vino. Če kdo tako pijačo napravi in prodaja, jo sme prodajati ali točiti le pod imenom ponarejenega vina, da bo vsakdo vedel, kaj je kupil in kaj da pije. Za vinorejce bo postava jako koristna, ker vin-ski barantači ljudstva več ne bodo mogli slepariti s ponarejeno pijačo. Prihodnja seja bo v sredo 18. t. m.

Od Škofje Loke 15. febr. J. Aljaž je toraj ime onega go-poda župnika, ki je v soboto, toraj ravno isti dan, ko je „Slovenca“ vredništvo izreklo, da ne bo nadaljevalo boja s Försterjem, ako ne bo provocirano. — s svojo gorjačo o lepi tih noči v „Narodu“

zopet prišel butat ob vrata in buditi mirne ljudi na boj ter ob enem svojega peresa prvo dete s svojim podpisom pred svetom legitimiral. Ker novi svoj elaborat imenuje „**11. poslano**“ (bolje: **neslano**), se imamo od njega nadjeti še več takih „poslanih“. Na to poslano, v katerem tako p r o s i, da bi mu kdo pošteno domu posvetil, bom jaz odgovoril le par besedi v obrambo nepozabljivega in tako napadene-ga rajncega Riharja, prepuščaje gospodu Aléšovcu, da se za svojo osebo zagovarja sam, če se vredno zdi brskati po plevah „poslanega“.

Gospod župnik Aljaž, ki je še mlad in po spisu njegovem soditi — jako hude krvi, pravi, da se v tej reči glasovi ne štejejo, ampak tehtajo. No, kar se njega tiče, je že dosti težak, morda jih je med njegovimi p. n. gg. tovarši tudi še nekaj težkih, čeravno o glasbi toliko umejo, kakor n. pr. priprost kmet o logaritmah. Pa tudi njegova važnost gledé cerkvene godbe ne bo tako veljavna, kajti bil je 8 let v Tržici in kaj je storil za cerkveno glasbo tam? Ali se kaj pozná, da je tam bil in bil toliko časa? Facta loquuntur, reverende! Če se že na Witta povsod sklicuje, zakaj ne pové, da je Witt sam svetoval, naj tam, kjer tako „ceciljansko“ petje ne gre, nikar ne poskušajo s silo vpeljati ga, ker bo zrno ubito, vsa reč nazadnje smešna in zoperna postala. Če že toliko let prebira Wittova lista, kako da je ta stavek prezrl? Morda nalašč?

Pa tudi v drugem veleč. gosp. Aljaž ni dosleden. Če citira za avtoriteto Witta, ki je obsodil Riharjeve pesmi, da so „**sämtlich unter aller Kritik**“, kako pa da on, g. Aljaž, ki hoče biti tudi avtoriteta, reče, da je veliko dobrih v njih? Kje je tu doslednost? Ali je Aljaž več od Witta, toraj mu ga ni treba citirati; če je pa Witt več od Aljaža, pa ta pripozna vendar nekaj pesem Riharjevih za dobre, sledi iz tega, da čim dalje je kdo od Witta, tim več Riharjevih pesem bo za dobre spoznal. Treba premisliti, dragi reverende, predno se kaj piše, posebno če se dá to v tisek in za-pečati s svojim imenom. Po neprevidnem ravnanju in prehudi jezi je prišel marsikdo že ob kaj družega še, ko ob veljavo.

krčmar le reče, da je vse plačal zá-me, da toraj lahko grem.

No, hvala Bogu! Je vendar držal besedo ta znanec, kteremu sem tako malo zaupal.

Ker me glava boli, grem k morji, da bi se ohladil. Pa to ne pomaga dosti, morda bo bolje, če kupim pomerančo, kterih je tam toliko na prodaj. Stopim toraj k branjevki in sežem v žep. Ali kaj? To ni mogoče! Še sinoči sem imel tu par šestec, kar sem jih dobil z goldinarja nazaj, zdaj sta pa le dva krajcarja tu. Morda sem jih dal v drug žep. Pa tudi tam jih ni, sploh nikjer jih ni. Ej, nič ne dé, morda so mi ven padle, sezimo po goldinar v suknjo, kjer je spravljen denar za skušnjo — 12 gld.

Kaj pa je to? Saj ni mogoče! Da bi bil tudi to zgubil? Kar brž me neha boleti glava, ko ni v nobenem žepu nič. Obide me strah in bled postane obraz. Kaj bo zdaj? — Pa ne da bi bil moj znanec pobral mi denar, ko sem tako omotljen zaspal!

Nazaj tečem v gostilnico ter prosim, da se mi odpre soba. Bila je še nepospravljena, kakor sem jo jaz pustil. Jaz gledam, iščem, premetavam — vse zastoj. Ko potožim svojo zgubo gostilničarju, noče me poslušati in me ven spodi rekoč, naj gledam, s kakimi ljudmi

da pridem v njegovo gostilnico; taki, kakor je bil včerajšnji moj tovariš, so capini.

Tako toraj! Ni dvoma, da me je ta „znanec“ nesramno okradel. Najprva moja misel je, da bi šel na policijo. Pa kje je policija? Ljudje, ki jih prašam, nočejo znati ne nemški ne slovenski, vsak odgovori „niente capisso“, jaz pa laški ne znam. Kaj bi mi pa tudi pomagala policija? Bog vé, kje je že ta potepuh z mojim denarjem! (In res nisem videl nikdar več ne njega ne svojega denarja, bral pa sem čez več let njegovo ime med obsojenci zaradi tatvine.)

Čemu bom obširneje popisaval, kako sem šel s Trsta? Pa saj bi tega tudi ne mogel, ker ne vem več, kako sem prišel do Sežane. Bila je ura že enajst in jaz nisem imel še nič v želodci. Vroče je strašno, zato sedem nekoliko v senco, da bi počil, ker drugje ob cesti sence ni bilo. V tem pride memo duhovnik, jaz ga pozdravim, gospod me pogleda in praša, kaj da sem in kam gre moja pot. Ko izve, kako in kaj, in da sem s Kranjskega domá, me brž pelje v gostilnico in naroči kosilo, sam pa gre v bogato hišo posestnika gosp. Polaja. rekoč, da on tam kosi, a bo brž po kosilu prišel k meni, da me spremi do Štorij naprej.

Zdaj pridem do „**profanum vulgus**.“ Vse zvijanje nič ne pomaga, „**vulgus**“ ne pomeni enega, ampak njih več skup, toliko znanja llatinskega jezika nam bo mladi gosp. župnik že še pripoznal. „**Profanum vulgus**“ smo: 1. mrtvi Rihar, 2. živi mi, 3. mistična oseba „rešpehtarjeva kuharica“, ker jo gosp. Aljaž izrečno v to „druhal“ sprejme. Tu vsa sofistika ne pomaga nič, dragi reverende, „**profanum vulgus**“ smo vsi, ki nismo Tvojega mnenja.

In ta profanum vulgus — „**odi**“. Toraj katoliški župnik in „**odi**“! Kje je „**charitas**“? Ali si dragi reverende, zato postavljen, daboš učil ljudi „**odisse**“? Ali ne zato, da jih učiš „**charitatem**“ in „**diligere**“? Slabo si si pomagal s svojim citatom poganskega pesnika, čegar načelo je bilo „**odi profanum vulgus**.“ Saj veš, da ne smeš ne Ti, reverende, ne drug katoličan, „**odisse**“ nikogar, če je to prav „**profanum vulgus**“, in to še tem manj, če se ta „**profanum vulgus**“ poteza za čast Riharja, tudi reverenda, ki ga tako grdo napadate, a on se v grobu ne more braniti niti odpoditi Vaših neolikanih petá z gomile, ktero nad njim tepate tako neusmiljeno.

Kar rev. Aljaž govori o petih mašah, to kar naravnost res ni. Če on nima dovoljenja za slovensko petje med njimi, mi ga imamo vsaj prepovedi nobene še ni, in da „**licet**“, kažejo fakta, kterih menda tudi veleč. gosp. Aljaž, župnik, ne bo tajil.

Zadnji ocvirk, s kterim je v „**Nar.**“ zabeleženo „**poslano**“, če prav še le drugi dan, a vendar po rev. Aljaža nagibu, je zaupnica Försterju od nekterih gospodov in drugih z Gorenjskega. Ali o joj! Kako je to število revno, čeravno so iskali podpisov, kakor da bi prodajali akcije kake falirane banke. „**Wannen könnt mer**“ — bi rekel Isak Morgenstern. „**Malo nas je, a smo ljudi**“ to ne velja tu, kajti če bi se prav tehtali glasovi, kakor rev. Aljaž meni, a ne šteli, kako visoko bi ti v zrak zleteli, če bi se od naše strani le 10 odstotkov nas oglasilo! To je beračija, kteri se pač širokoustnost poslanega slabo podá. Ponižnost je lepa čednost, le škoda, da je vsak ne vé ceniti. Razen tega jaz poznam zgodovino te „**zaupnice**“, a bolje, da je ne povem. Z grdenjem Riharja ne bote zboljšali cerkvene godbe na Kranjskem, to Vam bodi povedano enkrat za vselej.

Župnik,
ki se tudi podpiše, če treba.

Domače novice.

V Ljubljani, 17. februarja.

(Ude družbe sv. Mohora), ki letnine za leto 1880 še niso plačali, prosimo, da bi jo vsaj do zadnjega februarja odrajtali pri g. poverjeniku Karlu Klun-u, pred škofijo hiš. št. 14 v I. nadstropji.

(Pogreb g. Janeza Kluna), osmošolca in brata našega državnega poslanca, g. Dragotina Kluna, se je vršil v nedeljo pri nenavadnem vdeleževanju občinstva. Djaki — sošolci so mu zapeli pred hišo in na grobu. Sprevod pa je spremljevala neštevilna množica ljudstva, mnogo duhovnikov in druge gospode, ki so hoteli s tem izraziti spoštovanje do našega državnega poslanca, ki se odlikuje med prvimi stebri domovine in zagovorniki slovenskega naroda.

(Umrli) je v Laverici pri Ljubljani daleč znani „**Gospodec**“, gosp. Lenče in bo danes pokopan.

(Taki so!) K „**Sokolovi**“ maškaradi v čitalnici je prišel tukajšji agent J. W. Stedry in hotel iti z napačno karto v dvorano ter

tako prikrajšati kaso za vstopnino 2 gld. A bil je zasačen pri tem in ker ni hotel plačati vstopnice, so ga „Čuljci“ spodrepili, kakor se spodobi. To dogodbo je pa potem pripovedoval po mestu in „Tagblatt“ jo je vso zvito v soboto porabil v to, da je grdil „Sokolov“ odbor in vrgel kamenje na vse Slovence. Ko mu je včeraj odbor poslal popravek, ga Hans Kraus ni hotel sprejeti in zdaj bo morala razsoditi sodnija. Taki so!

(Domače delo.) Piše se nam: Gosp. Strahl iz Loke si je naročil pri tukajšnjem podobarni g. Mlakarji skrinjico za dragotine. Skrinjica stane 170 gld. ali delo ni preplačano. Pisec tega je imel priliko ogledati si ta proizvod domače umetnosti in smelo morem reči, da me je delo iznenadilo. Fino in čisto rezljanje po celi skrinjici dela veliko čast g. Mlakarju. Ključarsko delo je izvršil g. Lovrenec Zelenec. Žal, da se skrinjica ni v kaki prodajalnici izločila na javni razgled, potem bi se vsaj moglo tudi javno soditi, da ni dobro in lepo samo vse ono, kar pride s Pruskega, nego da imamo tudi domače talente, ki vedo svoje darove upotrebiti. Kakor čujemo, bode to skrinjico fotografiral g. Pogorelec. Skrinjica je iz trdega lesa in izdelana v renaissance slogu.

Klic na pomoč.

Raznim nezgodam, ktere že več let ne prenehoma preganjajo naše prebivalstvo na kmetih, pridružilo se je lansko leto silno deževje in za njim vse pokončevalna suša in zadržila s to zemlji rodilno moč, poljedelcem pa zaprla življenja vire.

Ob spodnji Soči, na Krasu, Brdih in na nekterih straneh tržiške rovani in goriške okolice je prebivalstvo najhuje zateto in hira zdaj v največji revščini. Najpotrebniši med siromaki so pač kmalo porabili revne ostanke, ktere je bilo še moč odtrgati razljutenim elementom. Usmisljenje sosedov jim je brzo prihitelo na pomoč in visokodušne rodbine, občinski zastopi, milosrčni duhovniki so si prizadevali in si še prizadevajo, oživljati in vretjati vzajemno dobrodelnost. Toda, kakor se krčijo od dne do dne pripomočki malega števila premožnih, tako rase na drugi strani beda in lakota in njima se neusmiljeno pridružuje najostrejša zima ter polna mera nesreče.

Človek bi se razjokal, ko si živo predotči silne stiske mnogih družin in groza ga mora pretresti zrečega v žalostne prizore obupa.

Kdor ponudi dobrodelno roko onim nesrečnim, kterim je vse pošlo, česar treba za življenje, odliči se v službi človečanstva. Rešiti nesrečne brate bolezni, obupa, smrti, ni samo sladko delo, ampak je tudi sveta dolžnost vsakemu, kdor more.

In ta plemeniti čut je združil znamenito število človekoljubov v zbor, pri kterem so se po resnem posvetovanji dogovorili, kako naglo in izdatno pomagati revežem, kajti tudi državna pomoč nikakor ne zadostuje pravi potrebi.

Ker nam je zbor dal častno nalogo, da pod protektoratom Nj. E. gospoda I. v. K. Corinini-ja storimo vse, kar je v ta namen potrebno, ustanovili smo se v podporni odbor za nabiranje in delitev milodarov. Zedinjeni pod zastavo dobrodelnosti, onega čuta, kteri zastavlja vso zaslugo v to, da more pomagati ubogim brez razločka stanu, verospoznanja ali narodnosti — saj je revščina vsem vkupna — obračamo se podpisani z vso iskrenostjo do javne milodarnosti.

Denar, žito, blago za obleko, sploh vse, s čemur se more v potrebi pomagati, bode se

radovoljno sprejemalo in z najtoplejšo hvaležnostjo nabiralo pri „Andreju vit-zu Pauletig-u v Gorici v gosposki ulici šte. 268“ naglo, pa po najboljšem spoznanji obračalo v odločen namen.

V Gorici 27. januarija 1880.

Podporni odbor.

Klic na pomoč!

V dveh letih že četrti ogenj nas je strašil v hrenoviški fari. V soboto na pustno nedeljo po noči je po zločinstvu ogenj vpepelil trem gospodarjem v Malem Otoku vse, rešili so življenje in kar so na sebi imeli. Bili so pač hvalevredno zavarovani, pa za majhne zneske; škoda je do 7000 gld. Pri tolikem vsestranskem dejanji se komaj upam še za naše pogorelice prositi. Ako kdo utegne kaj dati, naj pomaga vsaj pomagat bo potrebnim, vrednim in hvaležnim nesrečnejšem.

Hrenovice 12. februarja 1880.

Dr. J. Sterbenc, župnik.

Zahvala.

Vsem p. i. znancem in prijateljem, zlasti pa še častiti duhovščini, gospodom profesorjem c. k. gimnazije in gimnazijski mladini, ki so se v tako obilnem številu 15. t. m. vdeležili pogreba mojega ljubega brata

Janeza Klun-a,

učenca 8. gimnazijskega razreda, ter mu podarili toliko krasnih vencev in mu zapeli mili nagrobnici, izrekam za prisrčno sočutje najiskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani 16. februarja 1880.

Karl Klun,

beneficiat, deželni in državni poslanec.

Prsne in pljučne bolezni

naj bodo kakoršne koli, ozdravi najgotovješe po zdravniškem ukazu pripravljeni v Avstro-Ogerski, v Nemčiji, Franciji, Angliji, Španiji, Rumuniji, Holandiji in Portugalski varovani

Wilhelmov

snežniški alop iz zelišč

Ta sok je posebno dober pri bolečinah na vratu in prsih, hripi, hripavosti, kašlju in nahodu. Mnogi se imajo le temu soku za mirno spanje zahvaliti.

Ta sok je tudi za zdrave dober pri megle nem in slabem vremenu, da se ne prehlade.

Zavoljo svojega prijetnega okusa je dober za otroke, potreben pa vsem, ki so na pljučih bolni. Potreben je tudi pevcem in govornikom zoper hripavost.

Oni p. n. kupci, ki želé pravi snežniški alop iz zelišč, kterega izdelujem že od leta 1855, naj zahtevajo izrekoma

Wilhelmov snežniški alop iz zelišč.

Pri vsaki flašici je tiskan navod, kako naj se rabi.

Ena zapečatena izvirna flaša velja 1 gl. 25 kr., ter jih ima na prodaj zmirom frišne

Franc Wilhelm,

lekar v Neunkirchen pri Dunaju.

Za zavitek se računi 20 kr. (8)

Pravi Wilhelmov snežniški alop iz zelišč imajo na prodaj na Kranjskem samo:

V Ljubljani: Peter Lassnik.

V Postojni: Anton Leban, lekar; v Kranji: Karel Savnik, lekar; v Metliki: Fr. Wacha, lekar; v Novem mestu: Dom. Rizzoli, lekar.

P. n. občinstvo naj zahteva izrekoma Wilhelmov snežniški alop iz zelišč, ker tega le jaz izdelujem; neki Julius Bittner izdeluje tudi nekak snežniški alop iz zelišč, pa tistega ni treba vzeti, ker je le po mojem ponarejen, pa ni tako dober.

Vsem rodovincem, prijateljem in znancem v svojem in svojih imenu naznanjam, da je moj ljubi brat

Janez Klun,

učenec 8. gimnazijskega razreda, 18 let star, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, po dolgi pljučni bolezni s noči ob pol 10. uri mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo jutri, v nedeljo 15. t. m. popoldne ob 5. uri od hiše št. 14 pred škofijo na pokopališče k sv. Krištofu.

Sv. maše se bodo darovale v ponedeljek 16. t. m. ob 8. uri v stolni cerkvi V Ljubljani 14. februarja 1880.

Karol Klun.

beneficiat, državni in deželni poslanec.

Eksekutivne dražbe.

20. sveč. Jože Majhen (2) iz Briž (1839) v Litiji; Marijana Bostič (2) iz gorenjega Bernika (440) v Kranji; Gašper Logar (1) iz Žerovnice (1379) v Logatcu; Luka Turšič (11.078) v Logatcu; Janez Rožanec (1) iz Topola (2101) v Logatcu; Janez Kebe (1) iz Jezera (1005) v Logatcu; Anton Judež (1) iz Gorice (2871) v Brdu; Urša Vrankar (2) iz Borja (1396) v Litiji.

21. sveč. Janez Brezovar (2) iz Brezja (1848) v Ljubljani; Jože Počkar (2) iz Razgorja (848) iz Vipave; Martin Javornik (2) iz Jerove vasi (4663) v Ljubljani; Franc Hočevar (2) iz Pijave gorice (120) v Ljubljani; Franc Dermastja (3) v Ljubljani; Martin Hočevar (3) iz Studenca (1675) v Krškem; Janez Grbec (1) iz Hriba (40) v Ribnici; Janez Bartol (1) iz Hriba (1120) v Ribnici.

V Avstro-Ogerski, Nemčiji, Franciji, Angliji, Rumuniji, Španiji, Holandiji in Portugalski varovani

Wilhelmov

čaj za čiščenje krvi proti protinu in putiko

je edino pomagalo

zimsko zdravilo.

Devoljeno od ces kancelije Dunaj 7. grudnia 1858.	Poskušeno in za dobro spoznano. 1858.	Vsled patenta Nj. v. l. se ne sme ponajav. Dunaj 12. maja 1858.
--	--	--

Ta čaj sčisti ves život, on preišče celo telo in vse bolezni iz njega prežene.

Za zmirom ozdravi protin, putiko, trganje, odprte rane in zastarele bolezni v nogah, spolske bolezni, kraste, gobe, lešaje na životu in v licu, in sifilitične bule.

Posebno dober je pri bolnih jetrih, pri hemoroidah, pri rumenici, okrepa slabe žile, odpravi bolečine v rokah in nogah, v želodcu, zaprtje v spodnjem telesu, polneije, tok pri ženskah itd.

Bolezni, kakor škrofeljne bule in enake odpravijo se hitro in dobro, če se ta čaj skoz več časa pije ker ima to moč, da vse rezveže, in na vodo žene

Pravega izdeluje le

Franc Wilhelm. v Neunkirchen pri Dunaju.

En zavitek, na 8 kosov razdeljen, po zdravniškem ukazu pripravljen, z navodom v raznih jezikih, velja 1 gl in 10 kr. za zavoj.

Svarilo. Varovati se je ponarejenih reči. in zmirom se mora zahtevati „Wilhelmov kričistilni čaj zoper protin“, ker se izdeluje več takih ponarejenih čajev zoper protin in putiko, pred kterimi vsacega svarimo.

Pravi Wilhelmov kričistilni čaj zoper protin in putiko imajo na prodaj:

Peter Lassnik v Ljubljani,

Anton Leban, lekar v Postojni, K. Savnik, lekar v Kranji, Fr. Wacha, lekar v Metliki, Dom. Rizzoli, lekar v Novem mestu.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.